

OSOBNÍ SVOBODA.

Pisec **Louis N. Hammerling**, předseda Asociace časopisných časopisů.

X.

Lidé teprve tehdy počali na svobodu pohledovat, když počali myslit sami za sebe. Vykoupení vlastní myšlenky ve skutečnosti je vlastním podkladem, na němž je svoboda založena. Nemá lepšího základu o tom, nežli jakého používali nezávislé svobody všech věků, nejhlavnějším přednětím útokem bylo právo lidí jednati dle svého vlastního smýšlení.

Tito nepřátelé svobody neví a nebo stávají se nevědomými, že člověk povznese se k nynějšímu stavu používáním síly, po většiné vyvinuté v něm učením jeho náboženství, nebo ovládnáním matky nebo, právě tak jako dítě vyvíjí se v dospělého člověka tím, že učí se vykonávat svoji vlastní svobodnou vůli věci, které v dětském stavu může být přimět konati jen vyškolení vůli. Někteří lidé nikdy nevyšlou z svého dětství a potřebují vedení a dozoru jiných po celý svůj život. Zákon jedná s těmito lidmi, jako učitel se vzdorovitými dětmi, omezováním a trestáním jejich, poněvadž nemají smyslu pro vzdělání a vůli pro výkon. Pro takové zásady etnosti a mravnosti znamenají pouze rozkaz vyšší moce, jejich poslouchají, poněvadž jsou k tomu nuceni, nikoliv však proto, že naučili se chápati pravou podstatu těchto zásad a řídit se jimi pro svoje vlastní dobro. Taková nucená poslušnost není ovšem ani mravní povinností ani výsledkem mravnosti.

Pouhý začátečník v etice ví, že etnost, jež je pouze následkem nutnosti, není etností vůbec a že pravou podstatou toho, co nazýváme konáním povinnosti, jest výkon z vlastní naší svobodné vůle. Otrok, jenž vykonává vykázanou mu práci pod hrozbou bičem, nemá úhlu, nikoliv povinnost. A taková práce, jak je nám známa, není prací jako jiná povinnější, nýbrž používá. A tak je to s člověkem, jenž zůstává na stezce etnosti, protože je na ní udržován jinou kontrolou, jež není mimo něho samotného. On také vykonává své úhlu, nikoliv povinnost; jinými slovy koná práci pod karabáčem a až již je to jakkoliv práce, ale nevyššího nebo nejnižšího druhu, on koná ji snížen na úroveň otroka se všemi ponižujícími okolnostmi, jež takový stav chová v sobě.

Celá historie vzdělání — a historie vzdělání máni historii civilizace — jest rekordem kolektivního úsilí lidí povznést se nad stav duševní odvislosti, (jinými slovy, postupný pokrok lidí ku pochopení, že nutnost není etností, nýbrž že etnost je nutnost, že konečným cílem každé vlády je samospráva a konečným cílem všeho učení je pěstění schopnosti sebevzdělání). Co tedy je pravým míněním nejvyšším ze všech přístrojů, že nejlépe ovládaným národem je takový, jenž je nejméně ovládan? Tím nemyslím se nic víc a nic méně, nežli že nejlépe ovládanými lidmi jsou ti, jejichž zákony je nejlépe přizpůsobují, aby si vládlí sami, a poněvadž vzdělání je podkladem vlády, nejméně ovládaným lidem nevyhnutelně musí být ten, jenž nejlépe se naučil, jak vzdělávati sama sebe.

Svobodou není míněno, jak nepřátelé její rádi předstírají, pouhá dovolení, ani v určitém smyslu vyvolání z kontroly, naopak o no míní v nejvyšším a nejliberálnějším slova smyslu sebevzdělání, což znamená vykonávání schopnosti zodpovědnosti, jejíž vývoj v lidské bytosti jest prvním cílem a smahou právě výchovy.

Dívš, o němž ti, kdož odporučují omezení našich svobod, ironicky tvrdí, že žije ve stavu úplné svobody, ve skutečnosti nepoživá svobody vůbec, poněvadž jest korigován nejen každé choutky anebo rozmaru, jenž jej uhevá, nýbrž ponižován otrokem každého ze svých bližních, jehož tělesná síla anebo obratnost převyšuje jeho. Těží naprosto postrádá smyslu osobní zodpovědnosti a některé z jeho listů, aby unikl následkům podobného nedostatku zodpovědnosti na straně jeho bližních, potrvaly v našem vlastním plemeni a jsou patrný v jistých zvláště zřejmých příčinách do-

by. Původ našeho podávání ruky ku př. jak se praví, datuje se od doby, kdy lidé tak nedůvěřovali jeden druhému, že při setkání každý držel ruku druhého ve své, aby zabezpečil se proti náhlému zákeřnému útoku.

Zákeřníci na neštěstí není na-pravo neznámo v naší době, nýbrž při všech našich moderních výchovných směnách od zpátečnických temných věků, z nichž naše plémě se vyprostilo, my jsme až dosud ustanovili zákonem, že lidé mají obnovit dávný zvyk divošské doby jen proto, že jsou mezi námi stále ještě mnozí, kteří by mohli zákeřně předpádnout svoje souedy, kdyby se títo nechránili. Leč, jsme tak velice vzděláni takového návratu k barbarským opatřením v této osvětlené době, jestliže zjevně hlavním předpokladem, z něhož zákon naše vycházejí, je naprostý nedostatek sebezodpovědnosti a že provádění svobodné vůle ve všem jednání musí být omezeno na prosté minimum?

Podíváme se, na příklad, na nedávny rozkaz námořního tajemníka, jenž zakazuje důstojníkům pozívání líhových nápojů v jakékoliv formě, poněvadž, jak tajemník vyložil, některý důstojník mohl by jich použít velmi mnoho a ohrožovat komplikováním masinerii moderní bitevní lodí pod svým řízením. Theoreticky není ovšem pochybnosti o hledně podobné možnosti a theoreticky rozkaz ten jednoho dne může zachránit některou americkou bitevní loď před poškozováním anebo zničením. Avšak pak je nejen theoreticky, ale i prakticky právě tak možno, že mnohé lidské životy mohly by být zachráněny, kdyby zákonem bylo nařídženo, že rozmluvy mezi jednotlivci musí býti vedeny tak, že rozmlouvající drží se navzájem za ruce podle zvyku z doby, kdy jeden od druhého obával se tělesného příkoří. Leč nesnížil zákon, jenž stavěl by tímto všechny lidi na úroveň s několika, kteří nemají smyslu pro čest a dobrou vůli, celě lidstvo vůbec k důstojnímu stavu divoštství, v němž zákeřníci je pouhým případem pravidelného lidského života?

Jaký morální úinek bude mít toto snížení vysoce vzdělaných důstojníků našeho loďstva na úroveň opilých, zdráhám se říci, že nepovznese rozvoj schopnosti pro osobní sebeovládání, jež po věky bylo koncem a cílem výchovy, je jisto; neboť schopnost, jež nemá příležitost k uplatnění, musí rychle ochabnout a zhynout. Rychle, jak bylo řečeno, může jednoho dne zachránit některou americkou bitevní loď před nahodilým poskozením anebo zničením. — Avšak možným je také, že bude to mít za následek, že brzo nebudou více žádné bitevní lodě s komplikovanou masinerií, jež by mohly být zničeny, poněvadž vývoj těchto moderních zákrak byl po většině umožněn emancipací člověka ze stavu mravní a duševní odvislosti, k níž takové administrativní rozkazy, o nichž jsme mluvili, musely by vésti.

Ba co více, ve stavovisku našeho námořního tajemníka jeví se zřejmý odpor v tom směru, že čím větší povinnost ukládá se některému jednotlivci, tím menší důvěra má být kladena v jeho schopnost? Logicky vzato, neodmítla by tato theorie daleko důležitějším, aby něměna byla opatření, jež zabránila by samotné hlavě vlády přístup k líhovým draždědlům i jejím bezprostředním rádcům, poněvadž od jejich smyslu pro zodpovědnost závisí osud celého národa a možné podlehnutí dočasnému pokušení na straně některého z nich mohlo by zničit, nejen pouhou jednu bitevní loď, nýbrž celý národ? Až do té doby, snad slepě, byli jsme ochotni k této velké záce. Avšak s touto novou doktrínou před námi, že, poněvadž někteří lidé jsou případně nezodpovědnými, jedinou známou bezpečností pro lidstvo je považovati všechny lidi za nezodpovědné, jak bychom mohli existati klidně, když víme, o takových hrozných nebezpečích, jež nám hrozí?

A což celkový spůsob výchovy našich mladých lidí? Nežude to vyžadovat radikální revizi v souhlase s touto novou doktrínou? Jednu z nejdůležitějších moderních metod ve výchově dítěte je nabádání ku sebezodpovědnosti, prováděním jich "ku jejich etě." Tento systém byl dokonce rozší-

řen na zacházení s odsouzenými zločinci a sledáno, že pracuje úspěšně. Avšak, což je nejpopulárnější, naše vláda nyní naplňuje veškeré výchovné snahy, aby divoké anebo polodivoké kmeny na Filipínách přivedla na úroveň naší americké schopnosti pro samosprávu. A jak! Učením jich sebezodpovědnosti. Není to vrchol nedůslednosti? Kdežto na Filipínách používají jest všech prostředků, aby divoký obyvatel těchto ostrovů uveden byl na úroveň civilisovaného Američana vyvíjením svého smyslu pro zodpovědnost, doma stejné úsilí věnováno je tomu, aby civilisování Američan snížeen byl na úroveň Filipínec tím, že zbavován je příležitosti ku pěstění svého smyslu pro zodpovědnost?

My slyšíme nevyhnutelnou odpověď antiliberalů, že tam není zapotřebí učít Filipínce vzpírati se pokušení pití, poněvadž nedůvěrnost v pití je nebezpečná a měla by být zneemožněna jak pro Filipínce, tak i pro Američany. Odpověď je patrně ta, že není v moci lidské činiti nestřídmost v pití nemožnou, poněvadž, pokud Příroda sama nedovoluje člověku přístup k nápojům bez příspěvků těch, kteří vyrábí líhoviny, lidé musí počítati s pokušením a musí být obrnění, aby jim čelili.

Leč skutečným faktem je, že náchylnosti některých lidí ku opilství, jež svádí je se stezky střídmosti a zbavuje si ku sebeovládání, je využíváno jako domnělého důtkazu, že všechny zába-vy, radovánky, záliby a zvyky, je jejich řádné užívání závisí od lidské síly sebeovládání, mají být zakázány všem lidem, aby tak každá lidská bytost snížena byla na úroveň těch, kteří nemají síly sebeovládání.

V některých našich státech ku příkladu hraní karet, domina, ko-cept atd. jest považováno za trestný skutek, poněvadž někteří lidé zneužil toho k účelům gamblerství. Tance byl zakázán v různých obcích, poněvadž, třebaže miliony tančí s druhým pohlavím bez větší nečistě myšlenky, jsou někteří, kteří tak nečiní. Příkladem toho druhu může býti uvedeno ad libitum a nehlavnějším jím je jejich příznakem je, že snaží snížit celě lidstvo na nejslabší a nejnezpůsobilější prýti z jisté dobré známé skupiny nábožen-ských obcí, jejichž úsudek o lidské způsobilosti a důstojnosti jest co nejhorší a jejichž úskočné ziskaná politická moc v této svobodné zemi jest jedním z největších nebezpečí, jež dnes ohrožují americký národ.

Pěstění dramatu, tvorba krásných umění, pátření po vědecké pravdě, právo svobodného duševního vývoje, lákadlo sportu a užívání veliké světské formy duševního a tělesného zotavení — to vše je v klatbě u těchto nových faktorů v americké politice, jejichž abnormální náhledy nejen na tento, nýbrž i na příští život, jsou vnucovány milionem normálních lidí cestou zákona. — Pro ně Satan je Bohem, jenž se usmívá, kdežto představa jejich o všemohoucí je Bůh, jenž se kaboní. Proto nenávidějí zábavu, pouze protože je zábavou, nikoliv protože někteří lidé ji ne-moudře užívají. Oni prostě náležej ke druhu lidí, o nichž případně praví Macanlav, kteří jsou odsouzení ku kousání medvěda, nikoliv protože to medvěda bolí, nýbrž protože divákům to slouží k obveselení.

A tito lidé stávají se stále nebezpečnějšími, nikoliv svým počtem, nýbrž svojí schopností pro organizaci, kterou nutno přičísti sčepnutí se osobní duševní svobody u nich samých, jež pak využití chtějí všem ostatním. S touto schopností pro organizaci a prováděním systému terrorismu, jak krutého a bezohledného, tak i nemravného, došli v posledních letech praktické kontroly ve většině našich zákonodárných těles. Oni nechtějí ohledu na náhledy, víru, na svědomí, výjnu svého vlastního, a hrozí zničením, nejen politicky, ale i společensky, obchodem a v povolání všem, kdo stává se jim do cesty anebo vzpírá se jejich právu. Následkem toho lidé ve veřejném životě musí se jich báti více, nežli konzulták mezi africkými domorodci, ve skutečnosti mezi lidmi je takový postřech před nimi, že musí raději pokrytecky předstíraj souhlas s jejich smahami a metodami, nežli aby si přivodili jejich

pomstu denuncováním jich.

Tím způsobem tito zvolna ale jistě podkopávají všechny základy, na nichž spočívají naše svobody, hlavně svobodný vývoj osobní lidské vůle a svobodné projevení osobní lidské myšlenky. — Nezáleží na tom, jestliže v myslí některých lidí otázka, má-li anebo nemá-li lidstvo hovět jistým způsobem a zvykům, převyšuje snad všechny ostatní lidské otázky, stává se to bezvýznamným před faktem, o němž není pochybnosti, že mativost, s níž negativní stránka této otázky jest vnucována společnosti těmi, kdo za ní stojí, má za následek, že státi se občasně této svobodné země, se bojí dáti přímý výraz svým myšlenkám a náhledům a v tom spočívá daleko vážnější nebezpečí pro národ, nežli všechna pokušení, jež Příroda jim klade do cesty, a před nimiž je tito samozvaní dobrodínči ehtějí zachrániti.

To jest fakt, ku jehož pocho-pení měl by být lid této země probuzen a rychle probuzen. — Jest pravdou, že každý národ, jenž propadne jakémukoliv druhu nezřízenosti, propadne úpadku. Avšak národ, jehož mnozí občani nesnaží se více nyslet sami za sebe anebo nedůvěřují své síle sebeurčení, může jednoho dne shledat, že mu nezbyvá mnoho, co by mohl ztratit.

Svoboda předehází etnost, nikoliv, jež je svoboda vyšší než etnost, avšak protože jest jejím vlastním pramenem a původcem a protože etnost není myslitelnou bez ní.

VÝNATKY Z "LONDON LANCET" A JINÝCH LÉKÁŘSKÝCH ČASOPISŮ.

Londýnský "Lancet," lékařský nejvíce uznávaný a správný časopis, zabýval se zkoušením tabáku od roku 1853. Na výši proticigaretové vášni v roce 1899 neb 1900 "Lancet" učinil přísnou vědeckou zkoušku cigaret a jeho nálezk byl v lékařských časopisech celého světa uveden. Zde uvádíme některá udání z "Lancetu."

"Otázka (ohledně cigarety) vyvolala velký všeobecný zájem a "Lancet" rozborů zdravotní komise" byla ustanovena v r. 1880 učiniti na tyto hlavy dotaz s tím výsledkem, že nám bylo možno v "Lancetu," z 20. října 1888 sdělití, že nebylo v tabáku stopy po opimu nebo jiném "alealoidu," ani stopy po chloru neb arseniku v papírku nalezeno, byla ale objevena slaboučká stopa po mědi, již zanechala kovová písmenka na papírovém obalu. Nařízení, o kterém jsme se zmínili, nabývalo pudy a konečně pobourálo mysl množství lidí ve Spoj. Státech, kde velká část tabákových zásob světových se vyrábí. Vše toto vedlo k velmi znatelnému hnutí proti upotřebení cigaret. Způsob, jakým vůči tohoto hnutí si počínali byl rozdílný a mírně řečeno, nedůsledný.

Nesmýslné údaje tohoto druhu stáče ve Spojených Státech se děj- -jou a otázka tato stává se před nás jako jedna vzbuzejí všeobecný zájem a jedna, jež vyšetřování zasluhuje.

Výsledky neukazují podkladu, ježto učiněné zprávy byly přehá-něné. Cizí jedovatě látky nebyly ani v jednom případě nalezeny a mezi těmi, po nichž bylo pátráno, byly morium, kostik, arsenik, rtuť, měď a jiné těžké kovy. Pouze v jednom případě byla známka po kovu objevena a to v obalovém papírku. Leč stopa po tomto kovu byla sotva znatelná a, ježto má nanejvýše jeinou chemickou přehur po mědi, množství její musí býti tak malicherně malé, že otázka o její škodlivosti vůbec odpadá.

"V celku, není ani jediného dů- -kazů, v detučích těchto výsled-cích, o kterém by se spravedlivě mohlo říci, že jest zdraví škodlivým."

"The Medical Journal of New York" v uvádléní poznámky na zprávu v "Lancetu," rozhodně svůj ávahu začal taktu:

"Velké a bezohledné tupení cigarety a přičítání jí při užívání u velké části škodlivé následky, jsou posud mocným svědectvím, nímž nás učí, co bylo psáno, dokazuje chlapeckou a pudlovou povahu obháloby proti ní vznesené. Celě sloupee výnatek z lékařských časopisů, všechny tyto san- -duha činí, mohlo by býti uve-

JE NADĚJE
PRO TOHO NEJVÍCE NEMOCNÉHO UŽIJE-LI V ČAS
DRA. PETRA
HOBOKO
Žádný případ není tak zlý, žádná choroba tak beznadějnou, aby tento starý, časem zkoušený bylinný lék neprospěl.
Reumatism, choroba jater a ledvin, nezáživnost, zácpa a řada jiných nemocí rychle při jeho užívání zmizí.
Je připraven poetivě z čistých zdraví prospřávajících kořenek a bylín. Nejlépe na prodej v lékárnách, lze ho však obdržeti od zvlášt- -ních jednatelů ustanovených od výrobitelů a majitelů,
DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
19-25 So. Hoys Ave., CHICAGO, ILL.

řejněno a ještě více sloupen by mohlo býti vyplněno zprávami proslulých lékařů a chemiků, již všichni všeobecně tyto posudky dosvědčují. Leonard K. Hirsch-ber, M. D., M. A., A. B., Johns Hopkins University v jednom článku v "Harper's Weekly" pod ohlavením "Pravda ohledně tabáku" praví:

"Obaly z bílého papíru na ci-garetách nejsou škodlivými. Jsou hotoveny z čistého rýžového pa-píru, aniž by dráždily neb byly výživné, a jest jich v příliš ma-lém množství, aby vůbec mohly škoditi."

V oznámení, že potřebování ta-báku není škodlivým, Dr. Hirsch-ber praví:
"Musím se odvolati na závěr-ek lékaře světové pověsti — jed- -noho z mých učitelů v Johns Hopkins Medical School a muže s mnohaletou zkušeností na někte-rých největších lékařských světo-vých klinikách nabytou. A mu-sím ještě hledati, pravil, buď v klinice neb pathologické labora-toři nějaký důkaz, abych tabák v jakémkoliv způsobu, ani cigarety nevyjiímaje, odsoudil."

"Dr. Osler ve své památné ře-či o "Principles and Practice of Medicine," o "základech a praxi lékařské," mluví o tak zvané "ta-bákové síle" a uvádí tři odrudy, avšak všechny beze všech okolků zahrnuje a praví v následujícím odstaveci, že srdce obtíž bez pa-trného tepného neb záklopku o-nemocnění není mnoho důležitou. Jinými slovy, on zdá se pochybo-vat, že by "tabáková síla" měla ně- -co společného s tabákem a jest přesvědčen, je-li jaké přímé vú-j- -bee, že sotva jest dosti nebezpeč- -nou, aby se opravdové o ní uva- -žovalo."

Přestěhoval se

Dr. J. W. NOVÁK
Český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Blk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 208.
Rohová místnost na dru- -hém podlaže
nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Dou- -glas 5077.
Tel. residence, 915 Will- -iam ul., Douglas 6019.

Nejlépeším místem k nasupování stavebního dříví, jest
Česká dřevařská ohrada.

Chicago Lumber Co.,

na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb.

Čestí prodavač Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

"Staré Spolehlivé"

Metz

Omnáské oblíbené pivo

WM. J. SWOBODA, malo-obchodník, Tel. Doug. 222